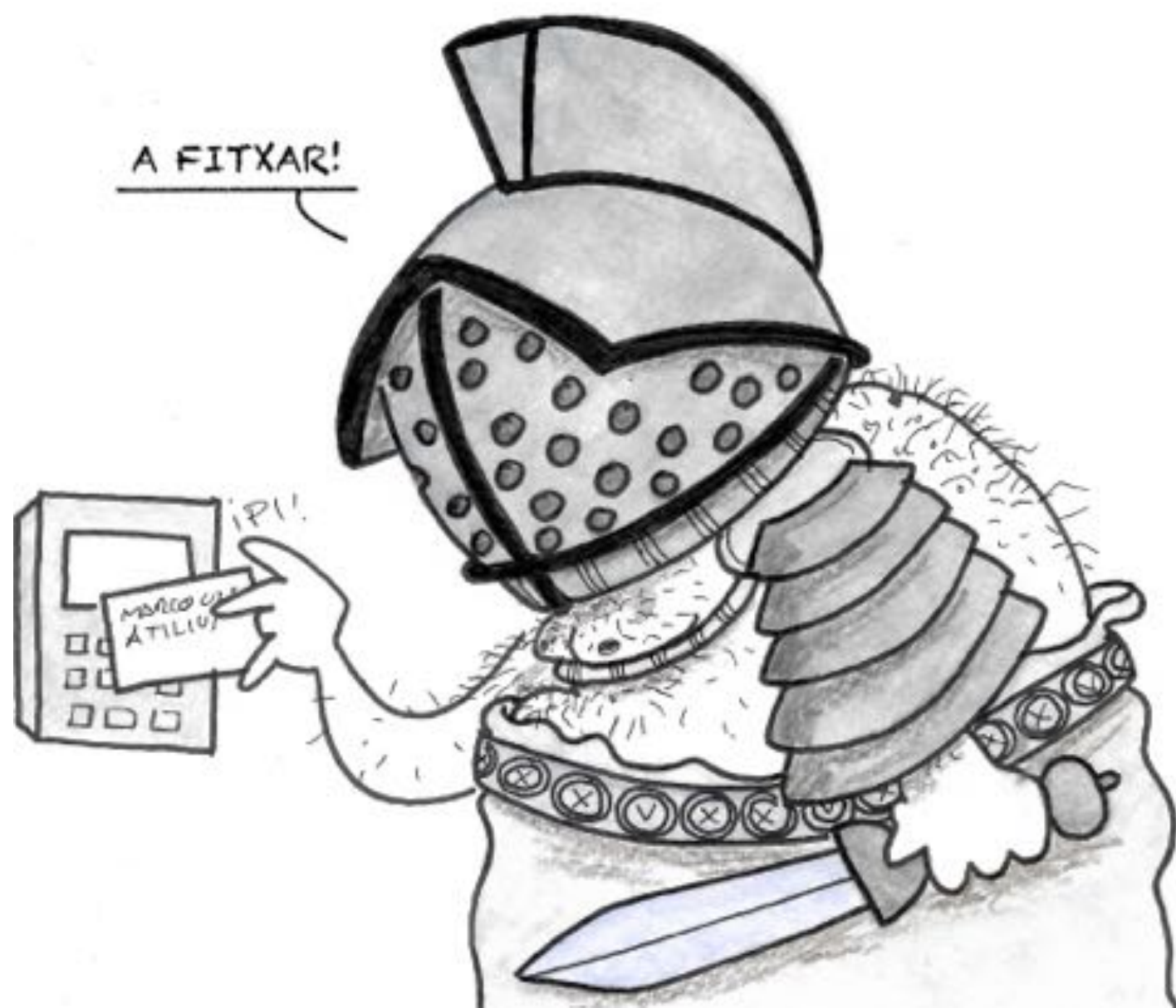

X-AMFITEATRE

BEN-HUR, LA TEVA FAMÍLIA S'HA CURAT DE LA LEpra, I SENSE METGE!

QUINA POTRA!

SI ET REFEREIXES A
MI, ES DIU "POLTRA",
O "POLLINA"

EM DIC MÀXIM DÈCIM MERIDI...

DONCS JO
CORNÈLIA
FAVENTINA...

...ENCAN-
TADA

MOLTES PERSONES CONFONEN EL CIRC AMB L'AMFI-
TEATRE, JA VINGUIN DEL NORD O DEL SUD

AIXÍ QUE NO HO OBLIDEU: A L'AMFITEATRE,
"GLADIATOR", I AL CIRC, "BEN-HUR"

Encara que el setè art sigui en gran part responsable del fet que molta gent anomeni *circ* allò que és un *amfiteatre*, paradoxalment també és el cinema, com mostra la vinyeta, una manera de resoldre ràpidament aquesta confusió. A l'amfiteatre s'hi celebraven, entre altres espectacles, lluites de gladiadors (*munera*), caceres (*venationes*), competicions atlètiques (*certamina*) i execucions de criminals (*damnationes*).

Un altre equívoc habitual respecte a aquest edifici d'espectacles és utilitzar el terme *coliseu* com a sinònim d'*amfiteatre*. Com a anècdota personal, un senyor es va enfadar amb mi quan, a Tarragona, em va preguntar per arribar al coliseu i li vaig dir que havia de agafar el proper avió cap a Roma.

RECULL AQUESTS OSSOS, QUE AQUÍ CONSTRUIREM UN AMFITEATRE!

I RAPIDET, QUE AIXÒ HO PAGA EL FLAMEN!

QUE HI CÀPIGUEN UNS 14.000 ESPECTADORS!

APROFITA EL
DESNIVELL DEL
TERRENY PER A
L'ESTRUCTURA
DE L'EDIFICI!

JA A TÀRRACO S'ESTILAVA
AIXÒ D' "UN TREBALLANT I
CINC MIRANT"

DESPRÉS DEL TEATRE I EL CIRC, ES VA CONSTRUIR L'AMFI-
TEATRE, UN NOU LLOC PER GAUDIR D'UN ESPECTACLE

FORA DE LA MURALLA, AL SUD DE LA VIA AUGUSTA,
I A PROP DE L'ACTUAL PLATJA DEL MIRACLE

L'amfiteatre es va construir extramurs, prop d'un ramal de la Via Augusta, i per això sota l'arena es va trobar una zona funerària. Data de la primera meitat del segle II i va ser, per tant, el darrer gran recinte d'espectacles a Tàrraco. La seva construcció es va adaptar aprofitant la topografia en pendent del terreny, així que part de la graderia nord es va excavar a la mateixa roca. Les dimensions de l'edifici es calculen en 130 m per 102 m, amb capacitat per a uns 14.000 espectadors.

QUE ES VEGI BÉ EL NOM DEL FLAMEN QUE PAGA TOT AIXÒ!

I RAPIDET!

I DESPRÉS POSES LA PLACA SOBRE
UN DELS DOS ACCESSOS A L'ARENA!

PODEM DATAR L'AMFITEATRE AL SEGLE SEGON
GRÀCIES A UNA INSCRIPCIÓ QUE ES VA COL·LOCAR
SOBRE UNA PORTA PERQUÈ LA VEIÉS TOTHOM

Podem datar l'amfiteatre mitjançant una inscripció dedicada al flamen que l'havia finançat. El text s'ha pogut transcriure en gran part gràcies a la troballa d'un fragment del marbre, conservat perquè es va reutilitzar en una tomba visigòtica.

Els espectacles de l'amfiteatre, com els circenses o els teatrals, eren públics i gratuïts: els finançaven els magistrats, i fins i tot estava legislada la quantitat mínima que havia de gastar-se en aquestes celebracions.

Tàrraco treia així profit dels recursos dels flàmens provincials que, durant el seu mandat, residien a la ciutat.

Sota l'arena, dues galeries subterrànies servien per organitzar l'espectacle. Gràcies a uns muntacàrregues, els gladiadors i les bèsties podien accedir a la pista. Aquests muntacàrregues s'activaven mitjançant un sistema de torns i contrapesos. A les excavacions es van trobar un gran nombre d'aquests contrapesos, d'entre 20 i 45 kg.

A l'època, evidentment, aquestes fosses estaven ocultes a la vista dels espectadors, però avui les podem veure gràcies al seu bon estat de conservació. Imaginem la intensitat que es vivia a l'interior: gladiadors a punt de sortir a l'arena, animals en situació de màxim estrès, caçadors, operaris... No és d'estranyar que fos el lloc on es va trobar un petit santuari dedicat a la deessa Nèmesi. Es conserva una pintura davant la qual aquells que estaven a punt de jugar-se la vida podien resar a la seva benefactora.

Les fosses estaven connectades amb la platja veïna del Miracle a través d'una galeria subterrània, avui tallada per la via del tren. Aquest espai servia com a drenatge de l'edifici, i també per conduir els animals que acabaven d'arribar en vaixell a la costa fins a les seves gàbies a les fosses. Públic i bèsties seguien així, per seguretat, camins diferents.

Els animals podien ser caçats a l'arena, ser obligats a lluitar entre ells o servir com a mètode d'execució dels condemnats. El preu de la fauna africana era molt elevat, i també s'utilitzaven ossos, toros, senglars, daines, etc. El que no us hauríeu trobat mai a l'amfiteatre són taurons; això només ho podreu veure a la fantasiosa *Gladiator II*. Tot i això, pensant-ho bé, millor “maltractar” una simple imatge generada per ordinador que no pas un pobre animal.

JA PORTEM QUATRE METRES CENSURATS...
APA, JA EN QUEDA MENYS!

FLAMEN ROMAE DIVORVM ET AVGVSTORVM
PROVINCIAE HISPANIAE CITERIORIS

QUÈ ÉS AIXÒ
DE "METRES"?

ORTISOR EFECIT

I M

EN EL CONTEXT D'AQUESTA VINYETA, UN ANACRONISME
PERQUÈ ENS ENTENGUI EL LECTOR DEL SEGLE XXI

L'EMPERADOR HELIOGÀBAL VA REMODELAR L'AMFITEATRE, I HO
SABEM PER UNA LLARGA INSCRIPCIÓ QUE ENS HA ARRIBAT
EN PART ESBORRADA ANYS DESPRÉS PER ORDRE DEL SENAT

El podi, l'element que separava i protegia els espectadors de les bèsties i els gladiadors, s'ha conservat parcialment. A la motllura que el coronava trobem restes d'una inscripció monumental: amb 143 metres, és la més llarga conservada del món romà. S'hi commemoraven les reformes i millores que l'emperador Heliogàbal va fer a l'edifici l'any 221. Part del text va ser esborrat quan es va maleir la seva memòria, condemnant-la a l'oblit (*damnatio memoriae*).

PIRATES!!

VENEM "EL QUIXOT"
D'AVELLANEDA I ALTRES
PRODUCTES NO LLICENCIATS!

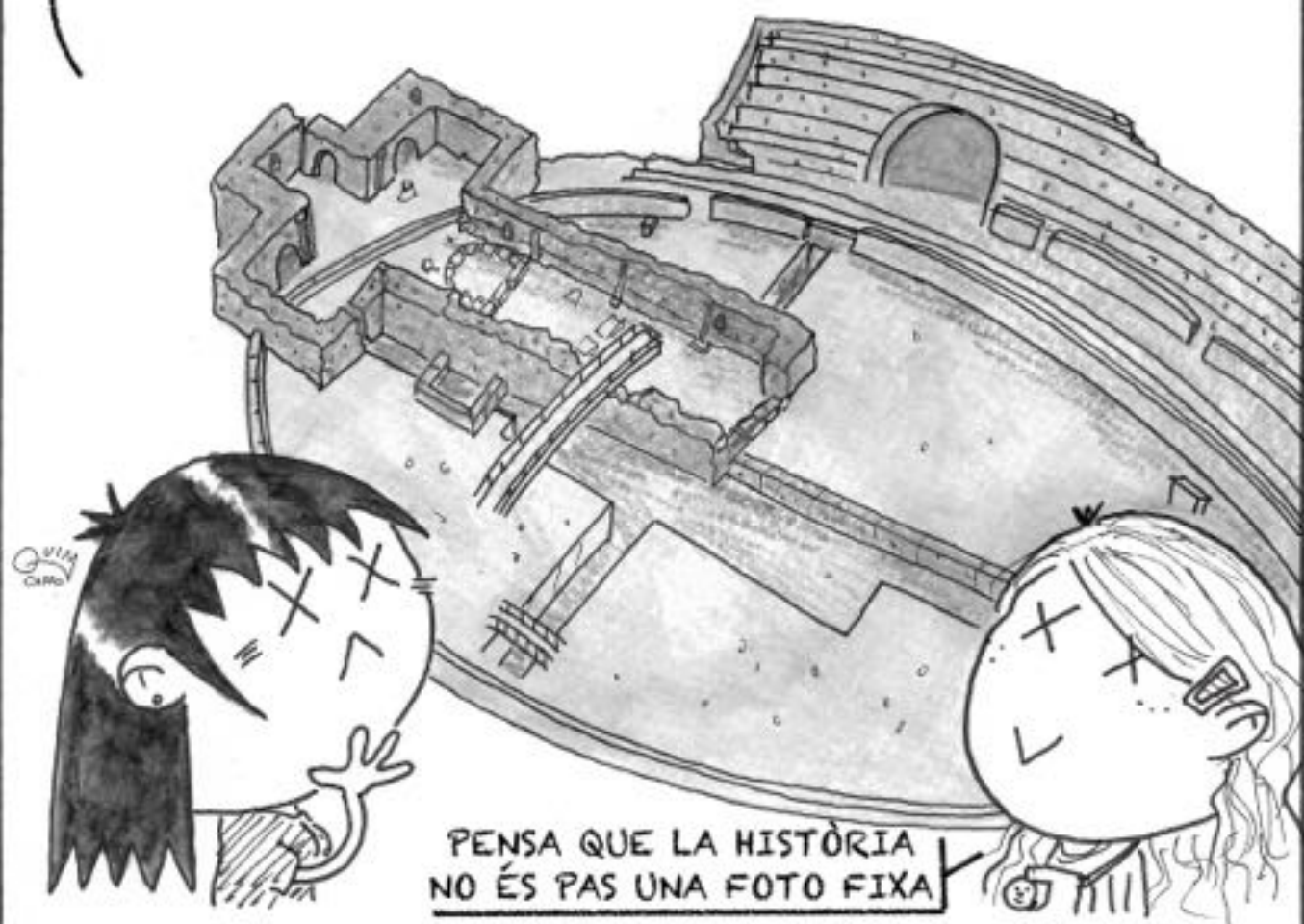

LA PLATJA DEL MIRACLE NO ES DENOMINA AIXÍ
PER UN PRODIGI DE NOSTRE SENYOR

EL TOPÒNIM ÉS FRUIT DE L'EVOLUCIÓ DE L'IDIOMA
I ENS INDICA QUE ALLÀ HI HAVIA UN MIRADOR

El topònim de la platja del Miracle prové de la paraula llatina *miraculum* (mirador), que és per al que haurien servit les restes de l'amfiteatre un cop l'edifici va deixar d'exercir la seva funció. L'origen del nom es va oblidar, i els tarragonins van passar a creure que la platja es deia així per haver estat escenari d'algun fet miraculós. Tots hem sentit algun d'aquests miracles: que un peix va sortir del mar per donar a sant Oleguer les claus del seu captiveri, que les seves aigües curaven malalties, o infants salvats per intercessió divina de morir ofegats.

NO SÉ QUÈ PINTEN UNA BASÍLICA I UNA
ESGLÉSIA A L'ARENA D'UN AMFITEATRE

PENSA QUE LA HISTÒRIA
NO ÉS PAS UNA FOTO FIXA

HI HA RESTES D'ESGLÉSIES MEDIEVALS PERQUÈ ALLÀ VAN
MARTIRITZAR SANT FRUCTUÓS I MÉS GENT

PERÒ AIXÒ HO EXPLICAREM MILLOR AL CAPÍTOL SEGÜENT

L'única font literària antiga que menciona l'amfiteatre és la *Passio Fructuosi*, on es descriu el trasllat de sant Fructuós i dels seus dos diaques des de la presó fins a l'amfiteatre, on van ser cremats vius. En el proper episodi parlarem sobre aquest fet. De moment, quedem-nos amb el fet que aquest martiri és el motiu pel qual, des d'època visigoda, es construïren temples cristians a l'arena. Encara avui podem veure dues esglésies superposades: una basílica visigòtica del segle VI i, edificada sobre aquesta sis segles després, l'església de Santa Maria del Miracle.